ROBOTYKA AFEKTYWNA

Wykład 1: Affective computing jako podsystem robota

Automatyka i Robotyka, studia II stopnia

dr inż. Mateusz Pomianek • Politechnika Rzeszowska

Czego się nauczymy na tym wykładzie

- Zdefiniować affective computing i affective robotics oraz wskazać różnicę
- Opisać pięcioetapowy pipeline systemu afektywnego robota
- Oszacować budżet czasowy, czyli latencję, pętli percepcja, decyzja, akcja
- Napisać minimalny węzeł ROS2 publikujący i subskrybujący stan afektywny

Hala produkcyjna, godzina 14:32

Operator montuje elementy od sześciu godzin.
Puls rośnie, mimika napięta, ruchy szarpane.

Robot pracujący obok operatora:

- spowalnia ruch ramienia w strefie współdzielonej
- zmienia ton głosowego komunikatu na spokojniejszy
- zgłasza zdarzenie do systemu BHP

PYTANIE

Co właściwie znaczy, że robot rozumie emocje człowieka?

60 sekund w parach, potem dwa zgłoszenia

Affective Computing, a Affective Robotics

Affective Computing

„Obliczenia dotyczące, wynikające z lub celowo wpływające na emocje" (R. Picard, 1995).

Dziedzina informatyki: rozpoznawanie, modelowanie i generowanie

Affective Robotics

Zastosowanie affective computing w systemach fizycznie osadzonych, embodied, czyli w robotach działających w

Dlaczego robotyka afektywna właśnie teraz

Wzrost liczby cobotów

Roboty coraz częściej dzielą przestrzeń roboczą z ludźmi, bez klatek ochronnych.

Humanoidy komercyjne

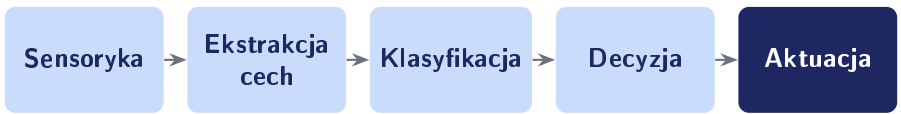
Platformy typu Unitree G1, Figure, Optimus wchodzą do zastosowań usługowych i przemysłowych.

Akceptacja społeczna

Bez reakcji na stan afektywny człowieka roboty budzą nieufność i opór wdrożeniowy.

Pipeline systemu afektywnego robota

Każdy etap to osobny węzeł ROS2, komunikacja przez topiki, patrz slajd 18.

Uwaga poznawcza: pięć elementów to w przybliżeniu górna granica pamięci roboczej (Miller, 7 ± 2; w praktyce dydaktycznej lepiej celować w cztery do pięciu chunków).

Sensoryka

- **Kamera głowy (RGB-D)**: Intel RealSense D435i, RGB 1920 na 1080 przy 30 fps oraz głębia od 0,3 do 3 m, detekcja twarzy i postawy
- **Tablica mikrofonowa czterokanałowa**: beamforming i redukcja szumu, cechy prozodyczne głosu (pitch, energia, tempo mowy)
- **IMU sześcioosiowe w korpusie**: żyroskop i akcelerometr, próbkowanie od 400 do 1000 Hz w kontrolerze niskopoziomowym
- **Czujniki momentu w stawach**: torque sensing w każdym z 23 DOF, umożliwia sterowanie podatnościowe (admittance control) przy HRI

Od surowego sygnału do reakcji robota

- **Ekstrakcja cech**: MediaPipe Face Mesh (468 punktów, Action Units), MFCC dla audio, prędkości i przyspieszenia stawów
- **Klasyfikacja**: lekka CNN na edge, na przykład MobileNetV3-Small w INT8, dająca wektor (valence, arousal, confidence)
- **Decyzja**: FSM albo behavior tree z progami na valence i arousal, określa, co zrobić z wykrytym stanem
- **Aktuacja**: MoveIt2 Servo skaluje prędkość ramienia, synteza mowy modulowana prozodią (ton, tempo)

Pipeline afektywny na Unitree G1

- Kamera głowy G1, RealSense D435i, wykrywa twarz operatora w strefie współpracy
- Klasyfikator emocji na edge, na przykład Jetson Orin NX, zwraca etykietę co około 150 ms
- Węzeł decyzyjny: jeśli wykryty stres lub zaskoczenie, zmniejsz prędkość ramienia o połowę
- Aktuacja: modyfikacja trajektorii przez MoveIt2 Servo oraz komunikat głosowy

Dlaczego edge, nie chmura?

Transmisja do chmury i z powrotem dodaje od 100 do 300 ms, co często przekracza cały dopuszczalny

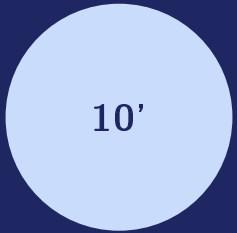
Unitree G1 EDU, Pepper i Ameca

Cecha	Unitree G1 EDU	Pepper	Ameca
Ekspresja twarzy	Brak, poza ciałem	Ekran, oczy LED	Zaawansowana, silikonowa
Lokomocja	Dwunożna, dynamiczna	Kołowa	Statyczna (tors)
Manipulacja	Wysoka, ramiona 7-DOF	Ograniczona	Brak lub ograniczona
Zastosowanie	Przemysł, badania	Usługi, edukacja	Interakcja, badania HRI

SZYBKIE PRZYWOŁANIE

Wymień z pamięci wszystkie pięć etapów pipeline'u afektywnego, bez patrzenia w notatki.

30 sekund indywidualnie, potem porównaj z sąsiadem

PRZERWA

10 minut, wstań, rozprostuj nogi, napij się wody

Pierwszym objawem odwodnienia jest spadek koncentracji

Szybkie przypomnienie

- Pięć etapów: Sensoryka, Ekstrakcja cech, Klasyfikacja, Decyzja, Aktuacja
- Affective robotics to affective computing plus ciało plus czas rzeczywisty

Teraz: dlaczego „czas rzeczywisty" to nie slogan, tylko konkretna liczba w milisekundach.

Dlaczego liczy się latencja

- Reakcja robota postrzegana jest jako naturalna, gdy opóźnienie nie przekracza 200 do 300 ms
- Powyżej około 300 ms interakcja odczuwana jest jako opóźniona i sztuczna
- W zastosowaniach bezpieczeństwa, na przykład cofnięcie ramienia, liczy się każde 10 ms
- Każdy etap pipeline'u ze slajdu 7 zjada część tego budżetu

Budżet czasowy pętli percepcja, decyzja, akcja

$$T_{\text{total}} = T_{\text{sens}} + T_{\text{ekstr}} + T_{\text{klas}} + T_{\text{dec}} + T_{\text{akt}} \;\leq\; T_{\max}$$

gdzie zwykle przyjmujemy $T_{\max} \in [200, 300]$ *ms dla naturalnej interakcji*

Częstotliwość odświeżania pipeline'u:

$$f = \frac{1}{T_{\text{total}}}$$

Na przykład dla naszego pipeline'u na G1 EDU, patrz slajd 17: $T_{\text{total}} = 152$ ms, więc $f \approx 6{,}6$ Hz.

Przykład liczbowy: czy mieścimy się w budżecie

Etap	Czas [ms]
Akwizycja klatki, RealSense D435i, 30 fps	33
Ekstrakcja cech, MediaPipe Face Mesh, CPU	12
Klasyfikacja, MobileNetV3 INT8, Jetson Orin NX	60
Decyzja, FSM w węźle decyzyjnym	2
Aktuacja, MoveIt2 Servo, komenda do stawów	45

Suma: 152 ms, a więc $152 \leq 300$ ms.

Margines 148 ms można wykorzystać na przykład na filtrację szumu, fuzję multimodalną (W3) albo bufor sieciowy DDS.

Stack programistyczny: ROS2

- Każdy etap pipeline'u to osobny węzeł (node); wymiana modelu klasyfikacji bez zmiany reszty systemu
- Własny typ AffectState.msg: label, valence (float32), arousal (float32), confidence (float32), stamp
- QoS: percepcja korzysta z best_effort/volatile, gdzie świeżość liczy się bardziej niż kompletność; komendy bezpieczeństwa korzystają z reliable
- Middleware DDS, domyślnie Cyclone DDS w ROS 2 Humble, odpowiada za discovery i transport między węzłami

```
/perception/camera
→
/affect/features
→
/affect/state
→
/safety/arm_cmd
```

Publisher stanu afektywnego (rclpy)

Listing 1: Minimalny węzeł ROS2 publikujący stan afektywny

```
import rclpy
from rclpy.node import Node
from rclpy.qos import QoSProfile, ReliabilityPolicy
from affect_msgs.msg import AffectState

class AffectPublisher(Node):
    def __init__(self):
        super().__init__('affect_publisher')
        qos = QoSProfile(depth=10,
            reliability=ReliabilityPolicy.BEST_EFFORT)
        self.pub = self.create_publisher(AffectState, '/affect/state', qos)
        self.create_timer(0.15, self.tick) # ~6 Hz, patrz slajd 16

    def tick(self):
        v, a, c = self.classify_frame() # MobileNetV3, Jetson Orin
        self.pub.publish(AffectState(valence=v, arousal=a, confidence=c))
```

Reakcja robota (ekspresja)

Listing 2: Reakcja robota na stan afektywny

```
class AffectReactor(Node):
    def __init__(self):
        super().__init__('affect_reactor')
        qos = QoSProfile(depth=10,
            reliability=ReliabilityPolicy.BEST_EFFORT)
        self.create_subscription(
            AffectState, '/affect/state', self.on_affect, qos)

    def on_affect(self, msg):
        stressed = msg.arousal > 0.6 and msg.valence < -0.2
        if stressed:
            self.slow_down_arm(factor=0.5) # MoveIt2 Servo
            self.say('Wszystko w porzdku?')
        else:
            self.resume_normal_speed()
```

Kluczowe pojęcia dzisiejszego wykładu

Affective computing a affective robotics	**Pipeline: sensoryka, ekstrakcja, klasyfikacja, decyzja, aktuacja**	**Budżet latencji** $T_{\text{total}} \leq T_{\max}$
Edge a chmura	**ROS2: node i topic**	**AffectState.msg**

Quiz kontrolny

1. Jaka jest różnica między affective computing a affective robotics?

2. Wymień pięć etapów pipeline'u afektywnego w kolejności.

3. Robot ma $T_{\text{total}} = 350$ ms. Czy mieści się w typowym budżecie od 200 do 300 ms? Co można zrobić, jeśli nie?

Wykład 2: Percepcja wizualna

- Detekcja twarzy i landmarków, MediaPipe, Dlib, OpenFace
- Action Units, FACS, cechy geometryczne i teksturowe
- Sieci CNN i ViT: ResNet, EfficientNet, zbiory FER2013 i AffectNet

Zadanie przed wykładem 2

Zainstaluj Python 3.10 lub nowszy, opencv-python, mediapipe. Przetestuj detekcję twarzy z kamery na własnym laptopie.

Dziękuję za uwagę

Pytania?